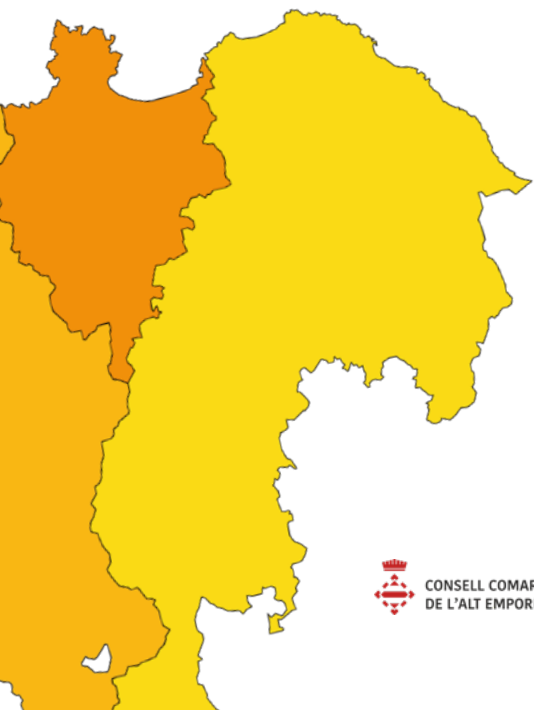

L'alfabetització de persones adultes a l'Espai Català Transfronterer

Síntesi del projecte Propostes per a millorar les polítiques
d'alfabetització de persones adultes a l'Espai Català
Transfronterer

Elaboració del document

- Pilar Alabau, educadora social i tècnica d'inclusió social de l'àrea de Benestar del Consell Comarcal de l'Alt Empordà
- Janara Akhmetova, formadora al CRAF ADPEP
- Ludovic Aldeguer, coordinador al GRETA dels Pirineus Orientals
- Matthieu Busuttil, formador al CRAF ADPEP
- Ana-Maria Canea, formadora al GRETA dels Pirineus Orientals
- Marina Casadevall, mestra d'educació especial i cap d'estudis del CFA Maria Verdaguer
- Bet Cortadellas, filòloga catalana, formadora de formadors/es i professora d'alfabetització en català de persones adultes
- Alice Doz, assistent en la Plataforma lingüística dels Pirineus Orientals al CRIA66
- Hemel Duboisset, formadora al GRETA dels Pirineus Orientals
- Cécile Guillin, coordinadora PAL al GRETA dels Pirineus Orientals
- Roger López, sociòleg i tècnic d'inclusió social de l'àrea de Benestar del Consell Comarcal de l'Alt Empordà
- Janet Ponramon, coordinadora al CRAF ADPEP
- Magali Roitg, formadora i coordinadora FLE al CPH ACAL

Grup de treball transfronterer que ha participat en el projecte

- Ouafae Acharki, Consell Comarcal Alt Empordà
- Manel Almeida, Òmnium Cultural Alt Empordà
- Núria Aupí, Ajuntament de Palafrugell
- Elisabeth Belmonte, Ecole de la 2ème chance
- Maguy Borrás, GRETA
- Josie Boucher, ASTI66
- Marie Pierre de Bures, Loco Compagnie
- Sylvie Calley, Beni'mig Prades
- Maria Colls, Creu Roja
- Arantxa Cornejo, Casa de la Generalitat a Perpinyà
- Martine Denis, Association AGIRabcd
- Oliver Duriez, Casnav66
- Cornine Escobar, Déléguee du Prefet des Pyrénées-Orientales
- Rosa M. Falgàs, Associació Catalana per a l'Educació, la Formació i la Recerca
- Maximilien Fouché, La Cimade 66
- Jacques Gabory, Secours Catholique Prades
- Ramon Güibas, Òmnium Cultural Alt Empordà
- Francesc Iglesias, Centre de Formació de persones Adultes Els Tarongers
- Neus Juanola, Consell Comarcal Alt Empordà
- Abdesselam Loukan, Consell Comarcal Alt Empordà
- Rut Lloret, Ajuntament de Figueres
- Jofre Millans, Fundació Sant Vicenç de Paül
- Nela Morillo, Càritas
- Danielle Raynaud, Association AGIRabcd
- Verònica Rincón, Direcció General Migracions, Refugi i Antiracisme
- Esther Rivera, Associació Catalana per a l'Educació, la Formació i la Recerca
- Yasser Saadoune, Associació Eccit
- Verònica Sánchez, Centre de Formació de persones Adultes Els Tarongers
- Laurence Schaack, Association Le Bol
- Anna Triola, Centre de Formació de persones Adultes Maria Verdaguer
- Marion Vernay, Institut Régional du Travail Social
- Line Villa, ASTI66

Disseny i maquetació: Hannah Martinell (HM Disseny)**Traducció:** Elisabeth Genais

Aquest projecte ha comptat amb una subvenció del programa de subvencions pluriennals Eurodistricte, promogut per la Generalitat de Catalunya i el Consell Departamental dels Pirineus Orientals.

INDEX

● 1. Introducció	4
● 2. Els agents que han participat i les activitats del microprojecte	6
● 3. Marc legal de la formació de persones adultes al Departament dels Pirineus Orientals i Catalunya	9
● 4. Qüestions rellevants detectades en relació a l'alfabetització de persones adultes	13
● 5. Decàleg de bones pràctiques en l'alfabetització de persones adultes	21
● 6. Reptes i propostes per avançar en la cooperació transfronterera en la formació de persones adultes	27
● Annex I. Agents de la xarxa de treball transfronterera d'alfabetització de persones adultes	30

1

INTRODUCCIÓ

Aquest microprojecte transfronterer neix de la preocupació compartida per la Comissió d'Alfabetització de l'Alt Empordà i l'Equip d'Inclusió i Atenció a la Comunitat de l'àrea de Benestar del Consell Comarcal de l'Alt Empordà per un desenvolupament limitat de les polítiques educatives d'alfabetització de persones adultes i l'impacte d'aquest fet sobre la població en situació de major vulnerabilitat social de la comarca¹.

L'alfabetització, tant d'infants com de persones adultes, ha esdevingut des de mitjans del segle XX un compromís polític a nivell mundial estretament relacionat amb la inclusió i la justícia social, que alguns autors han identificat també com un factor clau per al canvi social².

En el cas de les persones adultes, l'alfabetització és una condició indispensable que facilita l'accés a l'oferta de formació al llarg de la vida i que permet a les persones el desenvolupament de les seves capacitats, l'enriquiment de coneixements i la millora de les seves competències tècniques i professionals, un conjunt d'habilitats indispensables per a desenvolupar les activitats quotidianes i participar plenament en la societat.

No obstant això, en l'actualitat l'analfabetisme continua sent un dels principals factors que dificulten l'èxit de les polítiques educatives adreçades a la població en edat adulta. L'Atlas de l'Alfabetització de l'Institut d'Estadística de la UNESCO xifrava en 763 milions el nombre de persones adultes que l'any 2020 es consideraven analfabetes absolutes arreu del món. D'aquestes, un 63% eren dones, evidenciant la desigualtat de gènere en aquest àmbit³.

El baix nivell d'instrucció és una preocupació també en països amb ingressos mitjos i alts. Aproximadament el 20% dels adults europeus no tenen les aptituds bàsiques de lectoescriptura necessàries per participar plenament a la societat. Els adults amb aptituds deficientes en lectura, escriptura i càlcul enfronten desavantatges de diversos tipus. Tenen més probabilitats d'estar

desocupats i, els que tenen feina, reben remuneracions inferiors. Se'ls fa més difícil aprofitar les oportunitats que ofereix la societat i exercir els seus drets. També tenen major probabilitat de patir problemes de salut⁴.

L'aprenentatge de la llengua de la societat d'acollida és un dels indicadors reconeguts a nivell internacional que mesuren el nivell d'integració de la població migrant. L'any 2014, a la Unió Europea un 39% de la població d'origen migrant tenia un nivell d'instrucció baix o molt baix, mentre que només un 23% de la població nascuda al país d'acollida es trobava en aquesta situació. L'accés als cursos de llengua del país d'acollida també tenia una participació relativament limitada de la població migrant recent arribada, com indica el fet que només un 56% de les persones immigrades en els darrers 10 anys havien participat en aquests cursos. En els països del sud de la UE aquesta participació descendia fins al 40%⁵.

El coneixement de la llengua de la societat d'acollida és un factor d'exclusió real que actualment afecta principalment els col·lectius de població més vulnerables de l'Espai Català Transfronterer. Malgrat la diferència en les taxes de població estrangera del dos territoris, els treballs de diagnòstic elaborats recentment en el marc de projectes transfronterers han evidenciat com el coneixement de la llengua de la societat d'acollida és, a ambdós costats de la frontera, un factor d'exclusió que afecta de forma específica la població d'origen migrat, especialment aquella que ha arribat recentment al país d'acollida⁶.

Aquest document recull una síntesi del treball dut a terme pel grup de treball transfronterer del projecte «Propostes per a millorar les polítiques d'alfabetització de persones adultes a l'Espai Català Transfronterer», projecte que ha comptat amb una subvenció del programa Eurodistricte, promogut per la Generalitat de Catalunya. Té com a principal objectiu compartir amb el conjunt d'agents i responsables institucionals el treball que s'ha portat a terme en aquest projecte, fer-lo extensiu als decisors polítics i aportar elements de reflexió i propostes de millora. Amb aquesta finalitat, el document conté quatre parts diferenciades:

1. La Comissió està formada pel Servei comarcal de l'Alt Empordà del CPNL, l'Oficina de Figueres del CPNL, l'Oficina de Roses del CPNL, el CFA Maria Verdaguer, el CFA Roses, l'Ajuntament de Figueres (Servei d'acollida, Servei d'Inclusió, Departament d'educació, Programa Treball als barris, Departament de Promoció econòmica), l'Ajuntament de Castelló d'Empúries, el Consell Comarcal de l'Alt Empordà, Creu Roja (Girona, Figueres i Roses), Fundació Sant Vicenç de Paül, Càritas Diocesana de Girona, Òmnium Cultural Alt Empordà, Fundació Gentis i Bet Cortadellas (formadora de persones adultes).

2. Nuñez Cortés, J.A.; Rodríguez Tablado, M.S. (2015) El desafío de alfabetizar en el siglo XXI: dimensiones y propuestas en torno la alfabetización. A: Verbalia. Revista de estudios Filológicos. Año I. Número 0. Madrid: Universidad Camilo José Cela

3. Font: <http://data.uis.unesco.org/Index.aspx>

4. Declaració d'Incheon i Marc d'Acció per a la realització de l'ODS 4 (2015). Consulta en línia: <https://unesco.org/2019/02/28/declaracio-dincheon-i-marc-daccio-per-a-la-implementacio-de-lobjectiu-de-desenvolupament-sostenible-4/>

5. OECD/EU (2018), Settling In 2018: Indicators of Immigrant Integration, OECD Publishing, Paris/European Union, Brussels. <https://doi.org/10.1787/9789264307216-en>

6. Quintana, I (2021). Diagnòstic sobre la situació de les dones migrades a l'Espai Català Transfronterer. Consell Comarcal de l'Alt Empordà i Carbonell, E. (2017). Mirades sobre l'acollida de persones migrades: models i experiències de treball a l'Alt Empordà i els Pirineus Orientals. Consell Comarcal de l'Alt Empordà.

En el primer apartat, es fa una presentació sintètica dels agents implicats en l'intercanvi de coneixement i s'exposa el desenvolupament de l'experiència de treball duta a terme els darrers mesos. El segon apartat es centra en la presentació del marc competencial i administratiu que regula la formació de persones adultes a cada banda de la frontera. El tercer capítol, partint d'una voluntat més de diagnòstic i reflexió, presenta les principals necessitats i propostes de millora que han emergit en les sessions de treball. En el quart apartat, es proposa un decàleg de bones pràctiques per als i les professionals que treballen en la formació de persones adultes, tenint en compte diferents eixos de millora identificats prèviament. Finalment, en el darrer apartat, es conclou amb reptes i propostes de treball per avançar en aquest àmbit i en la cooperació transfronterera.

2 ELS AGENTS QUE HAN PARTICIPAT I LES ACTIVITATS DEL MICROPROJECTE

Aquest projecte ha centrat la seva activitat en l'intercanvi de coneixement i bones pràctiques, a nivell pedagògic i d'organització i estructuració dels recursos d'alfabetització de persones adultes, a través de la creació d'una xarxa de treball transfronterera que ha posat en contacte 22 agents que desenvolupen accions d'alfabetització de persones adultes a l'Espai Català Transfronterer.

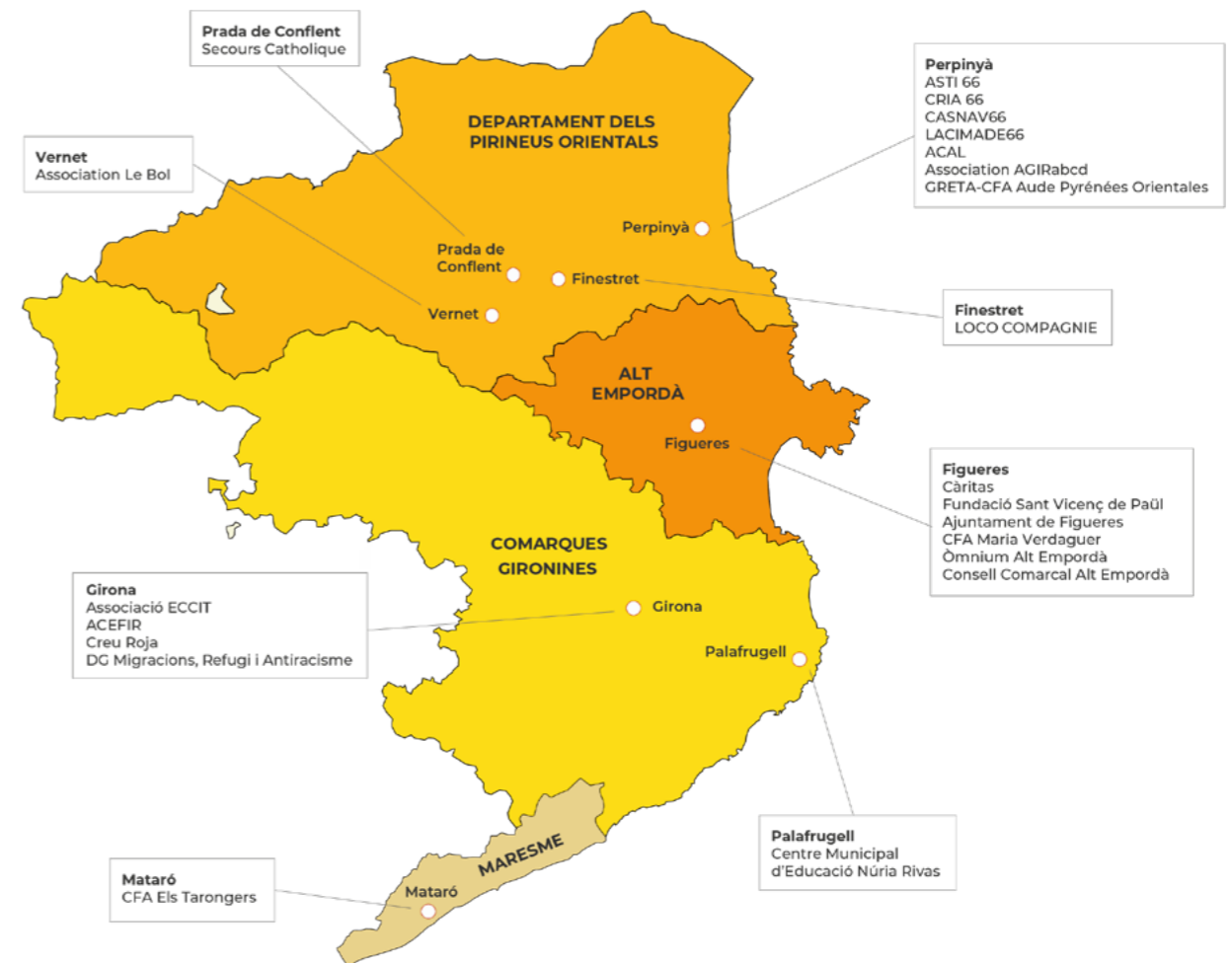
L'objectiu principal del projecte ha estat el de promoure un millor coneixement entre els agents institucionals i associatius implicats en aquest àmbit de les polítiques públiques educatives, per tal d'impulsar-hi millores específiques. L'intercanvi de coneixement desenvolupat en aquest projecte s'ha centrat en els aspectes següents:

1. Construir el mapa d'agents educatius, formals i informals, que duen a terme accions d'alfabetització de persones adultes, dels recursos existents, i de les seves principals característiques, així com de la metodologia de treball emprada.
2. Conèixer les principals necessitats detectades pels agents participants, concretament en relació a la coordinació de la xarxa d'agents, als aspectes de caràcter organitzatiu, a l'enfocament pedagògic dels recursos formatius i a les persones participants en aquests.
3. Identificar i transferir bones pràctiques innovadores desplegades per la xarxa d'agents en l'àmbit de l'alfabetització de persones adultes.

Mapa d'agents participants

El projecte ha comptat amb la participació de 22 agents institucionals i associatius implicats en el desenvolupament de projectes d'alfabetització de persones adultes a l'Espai Català Transfronterer: ACEFIR, Ajuntament de Figueres, Associació ECCIT, Caritas, Centre Municipal d'Educació Núria Rivas, CFA Els Tarongers, CFA Maria Verdaguer, Consell Comarcal de l'Alt Empordà, Creu Roja, Direcció General de Migracions, Refugi i Antiracisme, Fundació Sant Vicenç de Paül, Òmnium Cultural Alt Empordà, ACAL, AGIRabcd, Association Le Bol, ASTI 66, CASNAV66, CRIA66, GRETA, La CIMADE66, LOCO COMPAGNIE, Secours Catholique⁷.

Mapa 1: Xarxa d'agents participants en el microprojecte

Font: Elaboració pròpia.

7. En l'annex es pot consultar una fitxa de presentació de cadascun dels agents participants en el projecte.

Principals accions del microprojecte transfronterer

Aquest projecte es va iniciar el mes de setembre de 2022 i ha finalitzat el juny del 2023. Durant aquest període de treball, els i les professionals i voluntaris/àries de les 22 entitats participants han pres part d'un seguit d'activitats que han facilitat un espai de cooperació i treball des del qual s'ha intercanviat informació, experiències, bones pràctiques i materials sobre l'alfabetització de persones adultes migrades a banda i banda de la frontera, tot generant un procés de reflexió i proposta centrades en aquest àmbit. La figura següent presenta la cronologia d'accions realitzades.

Figura 1: Principals accions del microprojecte transfronterer

3 MARC LEGAL DE LA FORMACIÓ DE PERSONES ADULTES AL DEPARTAMENT DELS PIRINEUS ORIENTALS I CATALUNYA

En aquest apartat s'exposa breument el marc competencial i administratiu que regula la formació de persones adultes a l'Espai Català Transfronterer, tenint en compte que aquest està conformat per dues realitats estatals diferents.

3.1 Marc legal a Catalunya

El marc normatiu de l'alfabetització de persones adultes a Catalunya està regulat per diferents lleis i normatives, tant a nivell estatal com autonòmic. D'aquest marc se'n desprèn la capacitat per part de la Generalitat per establir un model educatiu d'interès públic que garanteixi aquests drets, inclosa l'educació de persones adultes.

A nivell estatal, la Llei Orgànica 2/2005 d'Educació (LOE) estableix el dret a l'educació permanent i la formació al llarg de la vida per a les persones adultes.

A Catalunya, la Generalitat té un ventall ampli de competències en matèria educativa reconegudes per l'Estatut d'autonomia de 2006, que determina que totes les persones tenen dret a una educació de qualitat i a accedir-hi en condicions d'igualtat. La Llei 12/2009 d'educació (LEC) estableix la responsabilitat de la Generalitat de Catalunya per garantir el dret a l'educació permanent i la formació al llarg de la vida per a totes les persones adultes del país.

Així mateix, a nivell autonòmic, hi ha altres normatives que regulen específicament l'alfabetització de les persones adultes, com són el Decret 107/2012, de 7 d'agost, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de formació bàsica per a les persones adultes, i el Decret 38/2014, de 18 de març, pel qual s'estableix el règim jurídic dels Centres d'Educació d'Adults. Aquests centres són els responsables de desplegar l'oferta formativa per a persones adultes establerta pel Departament d'Educació de la Generalitat. Aquest marc normatiu estableix les obligacions i responsabilitats de

les institucions i organismes competents per garantir el dret a l'educació permanent i la formació al llarg de la vida, així com les condicions i requisits mínims per a l'organització i funcionament dels centres d'educació d'adults en l'àmbit de la formació instrumental i de la formació bàsica.

Més recentment, s'ha actualitzat amb l'Ordre EDU/217/2022, de 23 de setembre, que estableix el currículum de la formació instrumental per a les persones adultes que imparteixen els Centres de Formació d'Adults. Aquest defineix el marc regulador del Cicle de Formació Instrumental com a nivell més bàsic de la formació d'adults, les competències bàsiques del currículum formatiu i l'estructura d'aquest ensenyament, que es concreta en 2 cicles educatius que es desenvolupen en 4 nivells d'aprenentatge per curs acadèmic.

Per altra banda, també cal fer esment de l'acció desenvolupada per diverses entitats i associacions que treballen per a l'alfabetització de persones adultes i que també desenvolupen programes i projectes en aquest àmbit, en col·laboració amb les administracions públiques i altres agents socials. La diversitat d'agents i recursos d'alfabetització presents a l'Alt Empordà s'ha caracteritzat per una organització i metodologia pròpia de cada recurs que implica diferències relacionades amb la durada i intensitat dels cursos que s'ofereixen, el perfil de la persona formadora en cada recurs (professional o voluntari/ària), l'aproximació pedagògica emprada, l'acreditació formativa.

En aquest mapa d'agents cal tenir en compte un altre ens públic el Consorci per a la Normalització Lingüística (CPNL), que tot i que no desenvolupa pròpiament accions d'alfabetització, sí que destina un volum important de recursos a l'ensenyament del català a persones adultes⁸.

El CPNL ofereix cursos de 45 hores lectives de català d'acord amb el Marc Europeu comú de referència per a les llengües. Actualment, i atesa la demanda, el servei comarcal ofereix principalment cursos de nivell inicial i bàsic (A1 i A2). El curs de nivell inicial s'adreça a persones que no coneixen la llengua catalana i que tenen un nivell de lectoescriptura en llengua materna molt elemental, un nivell d'instrucció bàsica molt baix o bé que parlen una llengua pertanyent a una família lingüística no romànica.

8. El CPNL és un consorci d'entitats públiques que té la finalitat de fomentar el coneixement, l'ús i la divulgació de la llengua catalana. El CPNL desplega els seus serveis al territori a través de les Oficines municipals de Figueres i Roses i el Servei comarcal del CPNL, que presta servei a la resta de municipis de l'Alt Empordà.

3.2 Marc legal al Departament dels Pirineus Orientals

Les persones estrangeres autoritzades a quedar-se de manera permanent a França són convocades per l'Oficina francesa d'Inmigració i Integració (OFII). Les persones no regularitzades no poden beneficiar-se dels recursos OFII ni de l'acompanyament públic a la integració.

La normativa ofereix als signants del Contracte d'Integració Republicana dos itineraris diferents per a l'aprenentatge del francès, segons si es tracta de persones que han estat escolaritzades al seu país d'origen (itinerari DELF A1), o de persones poc o mai escolaritzades -i que, en conseqüència, no dominen la lectoescriptura de la seva pròpia llengua materna- (itinerari DILF, nivell A1.1).

Si el nivell de llengua francesa és inferior al nivell A1 del marc comú europeu de referència per a les llengües (CECRL) s'ha d'assistir a una formació lingüística per progressar i aconseguir aquest nivell per adquirir els coneixements necessaris per comunicar-se en la llengua francesa al seu dia a dia. Els cursos d'idiomes oferts per la OFII són A1 (entre 100 i 600 hores), A2 (100 hores) i B1(100 hores). Per tal d'obtenir la targeta de residència, s'ha de certificar el nivell A2 CECRL, i per aconseguir la nacionalitat francesa s'ha d'acreditar el nivell B1 Oral del CECRL.⁹

A la pràctica, l'OFII no reconeix l'analfabetisme i les persones en situació d'analfabetisme són orientades cap als mateixos itineraris que les persones que dominen la lectoescriptura. És per aquest motiu que, gràcies al voluntariat, existeixen associacions locals que lluiten dia a dia per acompanyar aquestes persones en l'assoliment dels coneixements bàsics.

Alguns recursos públics, en funció de les contractacions i les demandes, poden oferir la creació de grups específics d'aprenentatge per alumnat que no té coneixement de la llengua francesa. Aquest és el cas, actualment, del Pôle d'apprentissage de la langue a Perpinyà. El recurs PAL acompanya en l'aprenentatge les persones en situació d'analfabetisme regularitzades i beneficiàries de la renda mínima. Aquest recurs no és sistemàtic i és poc conegut per part de les treballadores i treballadors socials i de les entitats derivadores.

9. https://www.ofii.fr/wp-content/uploads/2020/07/cir_contrat_espagnol.pdf

La trobada amb els equips del sud de la frontera ha permès abordar al voltant d'una taula de treball la problemàtica de les persones en situació d'analfabetisme amb els diferents agents dels Pirineus Orientals.

A continuació es descriuen qüestions rellevants a tenir en compte i que preocupen la xarxa d'agents alfabetitzadors del Departament dels Pirineus Orientals:

El Diplôme initial de langue française (DILF) és un diploma de francès com a llengua estrangera que avalua els primers aprenentatges (nivell A1. 1 del Marc europeu comú de referència per a les llengües del Consell d'Europa). És un diploma expedit pel Ministeri d'Educació Nacional de França. Aquest diploma es pot oferir a tots els públics amb un mínim de coneixements de francès com a llengua estrangera: persones principiants i persones novingudes a França, sovint poc o mal escolaritzades al seu país, en ocasions sense domini de la lectoescriptura.

El DILF és doncs el diploma més adient, però ni tan sols en les declaracions oficials veiem que s'esmenti el terme "alfabetització" o "públic analfabet".

Falten dades sobre formacions específiques d'alfabetització per a formadors. Actualment s'ofereix el Màster FLE a Perpinyà però no prepara l'alumnat a acompanyar aquest tipus de públic.

A França, els Serveis Públics d'Inserció laboral i Ocupació estan molt impregnats de la cultura acadèmica i escolar i la gran majoria de recursos exigeixen als usuaris els coneixements bàsics de l'alumnat escolaritzat a França.

A continuació es mostra un quadre comparatiu relatiu a l'atenció i cobertura de la formació de persones adultes, tot i que manca informació precisa que contempli tots els agents que estan desenvolupant accions d'alfabetització:

Taula 1: Persones analfabetes, places d'alfabetització d'adults i persones en llista d'espera a l'Espai Català Transfronterer

	Departament Pirineus Orientals	Alt Empordà
Nombre de persones analfabetes	508 (1) (2021)	2.156 (2011)
Nombre de places d'alfabetització de persones adultes curs 22/23	Dada no disponible	- 158 places en Centres de Formació d'Adults. - 182 places de formació en alfabetització a través d'entitats.
Nombre de persones en llista d'espera curs 22/23	Dada no disponible	- 90 persones al CFA Maria Verdaguer.

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat i dades facilitades pels agents participants en el projecte.

(1) A l'Estat Francès no es comptabilitzen les persones analfabetes que no signen el Contracte d'Integració Republicana. A les persones que signen el Contracte d'Integració Republicana se'ls avalua únicament el nivell de francès, i en el cas que no estiguin alfabetitzades únicament tenen l'opció d'inscriure's al curs de nivell A1 (inicial).

4 QÜESTIONS RELLEVANTS DETECTADES EN RELACIÓ A L'ALFABETITZACIÓ DE PERSONES ADULTES

En el marc de la reflexió promoguda en les sessions de treball i les visites d'estudi realitzades al llarg del projecte han emergit necessitats, bones pràctiques i propostes de treball sobre diferents aspectes relacionats amb l'alfabetització de persones adultes.

L'objectiu d'aquest apartat és oferir un resum de les qüestions treballades que han estat

identificades i compartides pels i les professionals i voluntariat participant en l'intercanvi d'experiències, així com les propostes de millora definides.

Els àmbits de reflexió proposats a partir dels quals s'han identificat necessitats compartides i propostes de millora han estat els següents:

1. Treball en xarxa i organització dels recursos.
2. Enfocament pedagògic.
3. Especificitats de les persones participants en recursos d'alfabetització.

4.1 Treball en xarxa i organització dels recursos

Els i les participants en les sessions de treball del projecte han compartit que el treball en xarxa entre agents implicats en aquest àmbit d'intervenció és un requisit bàsic per a l'organització i l'optimització dels recursos en el territori. Aquest, en primer lloc, permet millorar el coneixement dels agents i entitats que estan treballant en l'alfabetització de persones adultes, sobre el tipus d'activitats que desenvolupen, la metodologia emprada i l'organització dels recursos i circuits d'accés. En segon lloc, facilita espais d'intercanvi per compartir recursos pedagògics utilitzats pels diferents agents. I en tercer lloc, ajuda a generar espais de debat, reflexió i proposta entorn de les necessitats identificades en aquest àmbit de política educativa.

En relació a l'acompanyament i suport als espais de treball en xarxa, els i les participants han constatat la necessitat de major implicació de l'administració local pel que fa als recursos materials, econòmics i organitzatius que faciliten l'enxarxament i, en definitiva, les accions i cursos d'alfabetització de persones adultes.

Al mateix temps, també hi ha una mancança d'actuacions i espais per compartir i fer conèixer la realitat transfronterera sobre l'alfabetització de persones adultes. Això dificulta el treball compartit i avançar en l'intercanvi de coneixement i bones pràctiques a nivell transfronterer.

Les dificultats identificades en relació a aquest àmbit, treball en xarxa i organització dels recursos, posen de manifest la manca de visió global i estratègica sobre l'afectació que té la condició d'analfabetisme en tots els àmbits de vida d'una persona (educatiu, laboral, psicològic, familiar,

salut, cultural) i la necessitat d'una gestió interdepartamental a nivell governamental.

Per aquest punt es constata, també, la importància de potenciar espais compartits a nivell intergeneracional i intercultural a partir d'accions comunitàries.

Pel que fa a la localització i descentralització dels recursos d'alfabetització en el territori, es constaten mancances, a banda i banda de la frontera. Més concretament es detecta una manca de recursos per atendre la demanda en les zones rurals i, a Figueres i a Perpinyà, en barris on resideix població vulnerable.

A continuació es presenten les propostes de millora definides pels i les participants en les sessions de treball realitzades, pel que fa al treball en xarxa i l'organització de recursos.

Necessitat	Propostes de millora
Treball en xarxa per l'organització i optimització dels recursos	<ul style="list-style-type: none"> - Actualització permanent del mapa de recursos transfronterer d'alfabetització amb informació dels agents, el tipus de recurs, les condicions d'accés, entre d'altres. - Promoure la creació d'organismes locals d'alfabetització de persones adultes que facilitin l'intercanvi d'informació i dades de l'alumnat entre agents, reforcin la coordinació dels recursos al territori i defineixin itineraris formatius compartits. - Promoure espais d'intercanvi sobre l'actualitat transfronterera, bones pràctiques i recursos pedagògics d'alfabetització de persones adultes.

Necessitat	Propostes de millora
Implicació de l'administració local en recursos materials, econòmics i organitzatius	<ul style="list-style-type: none"> - Facilitar els espais de treball en xarxa entre agents implicats en aquest àmbit de política educativa. - Reforçar els dispositius i recursos d'alfabetització de persones adultes, tenint en compte la necessitat de descentralitzar-los per a millorar-ne l'accessibilitat. - Explorar vies de finançament provinents de fons Europeus transfronterers que permetin fer avançar aquest àmbit d'intervenció a partir de les necessitats compartides pels agents.
Actuacions, espais per compartir i visibilitzar	<ul style="list-style-type: none"> - Reforçar la visibilitat d'aquest àmbit d'intervenció, les necessitats socials d'ambdós territoris i les conseqüències per a la població analfabeta en situació més vulnerable.
Actuacions transversals entre àmbits (educatiu, laboral, psicològic, familiar, cultural, etc.)	<ul style="list-style-type: none"> - Definir estratègies d'intervenció interdepartamentals que facilitin l'orientació de recursos. - Accions a nivell intergeneracional i intercultural. Incorporar una orientació comunitària al conjunt d'accions alfabetitzadores.

4.2 Enfocament pedagògic

Es constata, a banda i banda de la frontera, que hi ha una mancança de recursos i materials pedagògics (propostes metodològiques eficaces, dossiers, exercicis en línia, lectures, jocs i material manipulable) específics per a persones adultes que aprenen a llegir i escriure en una llengua nova, tant en francès com en català.

Els i les participants, en les diferents sessions de treball, també han posat èmfasi en la manca d'especialització de professionals i voluntariat que treballen en aquest àmbit formatiu. En aquest sentit, es valora la necessitat de reforçar els cursos de formació especialitzada per als i les docents que treballen en aquest context. La formació s'hauria d'orientar cap a qüestions pedagògiques i alhora facilitar el coneixement sobre la cultura i les llengües d'origen de l'alumnat i les semblances i diferències lingüístiques entre la llengua d'origen i la d'acollida, per tal de facilitar una major adaptació dels recursos al perfil de l'alumnat.

A continuació es presenten les propostes de millora identificades pels agents participants en les sessions de treball realitzades, pel que fa a l'enfocament pedagògic.

Necessitat	Propostes de millora
Material pedagògic específic	<ul style="list-style-type: none"> - Reforçar l'intercanvi de bones pràctiques entre els agents alfabetitzadors a nivell nacional i transfronterer. - Creació de guies metodològiques a partir dels intercanvis de coneixement i bones pràctiques. - Elaboració i manteniment d'un espai en línia de materials i recursos específics per a l'alfabetització de persones adultes, per part del Departament d'Educació i de l'homòleg francès, des d'on els i les docents puguin compartir les seves propostes.¹⁰
Formació especialitzada per a professionals i voluntariat	<ul style="list-style-type: none"> - Definir un programa de formació especialitzada en alfabetització de persones adultes en una nova llengua. - Millorar els coneixements de la cultura i les llengües d'origen de l'alumnat per part dels i les docents. - Introduir al currículum formatiu del professorat nocions bàsiques sobre atenció a la diversitat i els processos migratoris.

4.3 Especificitats de les persones participants en recursos d'alfabetització

L'alumnat que ha viscut un procés migratori i arriba a una societat, amb una llengua i cultura noves, conforma un perfil molt concret que moltes vegades els i les docents, professionals o voluntaris/àries, no estan preparats per acompanyar adequadament.

En aquest àmbit, els i les participants en les sessions de treball han compartit la necessitat de millorar l'assessorament psicològic i psicopedagògic que reben tant l'alumnat com el professorat. En aquest sentit, s'ha constatat que no existeix cap recurs o servei de suport públic d'aquestes característiques ni al Departament dels Pirineus Orientals, ni a Catalunya.

Per altra banda, també s'ha evidenciat que la situació d'irregularitat administrativa de les persones que necessiten accedir als recursos d'alfabetització o aprenentatge de la llengua d'acollida pot ser un factor limitador. En conseqüència, la situació administrativa esdevé un factor d'exclusió que limita les possibilitats educatives i de desenvolupament en les societats d'acollida.

En aquest sentit, es comparteix la necessitat de visibilitzar la realitat de la situació de vida d'aquestes persones, de les seves mancances i del reconeixement de les dificultats que els suposa el fet de no estar alfabetitzades. Per aquest motiu s'ha apuntat la necessitat de desenvolupar una diagnosi real a nivell local, nacional i transfronterer per millorar el coneixement de les necessitats i barreres d'accés als recursos de suport de les persones analfabetes.

A continuació es presenten les propostes de millora identificades pels agents participants en les sessions de treball realitzades, pel que fa a les necessitats de les persones participants en els dispositius d'alfabetització.

10. Per crear material didàctic en línia i aprofitar material existent:

-Word Wall <https://wordwall.net/es>

-JClic <https://clic.xtec.cat/repo/>

-Liveworksheets <https://es.liveworksheets.com/>

Per a recursos gràfics i materials adaptats: ARASAAC <https://arasaac.org/>

Necessitat	Propostes de millora
Assessorament psicològic i psicopedagògic en aquest cicle educatiu.	<ul style="list-style-type: none"> - Reconeixement dels obstacles en l'aprenentatge per traumes viscuts, dol migratori, trastorns mentals i/o problemes quotidians. - Creació de serveis educatius de suport especialitzats en aquest àmbit de política educativa.
Accés restringit a alguns dispositius públics d'ensenyament segons la situació administrativa.	<ul style="list-style-type: none"> - Elevar aquesta situació per definir circuits d'alfabetització i aprenentatge de la llengua d'accés universal.
Reconeixement de les necessitats pel que fa a l'alfabetització.	<ul style="list-style-type: none"> - Millorar el coneixement i visibilització de la realitat de la persona migrada. - Realitzar un diagnòstic de necessitats i barreres d'accés als recursos d'alfabetització a través d'una recerca-acció co-participada per persones participants en aquests.

5

DECÀLEG DE BONES PRÀCTIQUES EN L'ALFABETITZACIÓ DE PERSONES ADULTES¹¹

A partir de la necessitat de compartir metodologia i bones pràctiques pel que fa a la formació en alfabetització de persones adultes, que a ambdós costats de la frontera majoritàriament són d'origen migrant, els agents participants en aquest projecte han consensuat un decàleg d'aspectes imprescindibles a tenir en compte per treballar en aquest àmbit. Aquest decàleg és una modesta contribució al procés de reflexió generat, que ha estat contrastat amb els i les participants en les sessions de treball.

■ Formació de formadores i formadors

- És indispensable que els i les docents (professionals i voluntaris/àries) estiguin formats i/o tinguin experiència en alfabetització de persones adultes provinents d'altres països i cultures i, en molts casos, amb desconeixement de la llengua amb què s'ensenyava.
- Aquesta formació i/o experiència hauria de ser complementada amb coneixements pràctics i aplicats en classes d'alfabetització; sobre els processos migratoris i d'acollida; les particularitats i aspectes més comuns dels diferents perfils d'alumnat segons origen i sobre aspectes psicològics (dol migratori, el xoc cultural i el procés d'adaptació) que poden influir en els processos d'aprenentatge.

■ Mirada del formador/a

En una aula d'alfabetització de persones adultes el procés d'ensenyament-aprenentatge pot fer coincidir persones que han viscut un procés migratori, que poden no entendre'ns pel fet de l'idioma i que sovint tenen trajectòries escolars poc significatives. Aquesta diversitat de perfils requereix per part del/la docent:

- Un alt nivell d'implicació, empatia i molta paciència.
- Una mirada inclusiva que promogui la tolerància i la integració de tot l'alumnat buscant punts de contacte i similituds entre els i les participants.

¹¹. Aquest apartat ha estat elaborat per Bet Cortadellas, filòloga catalana, formadora de formadors/es i professora d'alfabetització en català de persones adultes.

- Aprofitar oportunitats per activar processos i estratègies que afavoreixin l'autoestima i la seguretat personal. En aquest sentit, el treball identitari ajuda a reforçar l'autoestima i augmenta la motivació en l'aprenentatge. És important deixar entrar la vida de l'alumnat a l'aula.
- Respectar els ritmes de treball dels i les participants adequant el nivell d'exigència a la capacitat de cada persona.
- Donar temps a l'alumnat per pensar i respondre. I promoure l'escolta i la paciència de la resta del grup.
- Actuar com a agent mediador a l'aula, per exemple, en qüestions de gènere, aprofitant ocasions i, al mateix temps, sense forçar els canvis.
- Des del primer dia, cal treballar el vincle docent-alumnat. És important que el/la formador/a aprengui ràpidament els noms dels/de les alumnes, es situï com un membre més del grup i participi en les activitats, tot servint d'exemple i referent, i faciliti espai perquè l'alumnat s'expressi.
- Facilitar una visió col·lectiva i compartida de l'aprenentatge mitjançant ús de la 1a persona del plural.
- Adoptar estratègies que facilitin l'ensenyament-aprenentatge:
 - Aprofitament dels errors com a oportunitats d'aprenentatge.
 - Cerca de la retroalimentació que recolza la resposta o corregeix la producció lingüística oral de l'alumnat.
 - Ús del reforç positiu.
 - El/la docent com a model comunicatiu (verbal i no verbal).
 - Cerca d'interpretació i acord conjunt de significats a construir. Connectar amb la representació inicial del contingut que tinguin els/les alumnes i ajudar a modificar-la i ampliar-la en la direcció de la representació final que es desitja construir.

- Mostra d'interès per les aportacions de l'alumnat, promoure de forma sistemàtica moments de feedback com a part de l'activitat didàctica.
- No obligar l'alumnat a mostrar-se davant dels/les altres (per exemple, sortint a la pissarra, llegint amb veu alta...). Amb el temps, s'acaben desfent resistències en veure que els/les altres ho fan.
- Propiciar l'ajuda entre l'alumnat tot evitant, però, que facin la feina de l'altre/a. Una ajuda excessiva pot ser un obstacle per al desenvolupament.

■ Metodologia

En relació a la programació i avaluació:

- Tenir objectius clars per a cada seqüència didàctica i per a cada sessió, però alhora, un cop a l'aula, respectar el ritme i les necessitats de treball del grup i aprofitar les oportunitats d'aprenentatge espontànies.
- Supervisar les produccions fetes per l'alumnat per garantir i avaluar el grau de comprensió i assimilació dels continguts.
- Adaptar la metodologia, els continguts i els materials al llarg del curs, segons nivells i especificitats de l'alumnat.
- Preveure una varietat d'activitats diferents per a un mateix contingut, per promoure l'accés a l'aprenentatge des de diferents vessants: dossiers, jocs, material manipulable, àudios, projeccions...
- Introduir l'alumnat en el món de la informàtica: ús dels aparells, pràctica de teclat, jocs i exercicis en línia. Aprofitar el treball individual a l'ordinador per reforçar continguts treballats a l'aula i adaptar els exercicis a les necessitats de cadascú.
- Programar activitats partint dels interessos de l'alumnat i fomentar aprenentatges contextualitzats, propers, útils i funcionals.
- Fomentar la pràctica de la parla i l'expressió oral.

En relació al treball amb alumnat, sobretot el primerenc, que té poc o gens integrats els hàbits escolars, es necessita un acompanyament progressiu en l'adquisició de rutines. En aquest sentit, tots els elements que facilitin l'accés a l'aprenentatge seran importants:

- Treballar amb rutines diàries molt concretes, senzilles i reiterades.
- Utilitzar consignes precises i clares per evitar estrès en l'alumnat i facilitar la comprensió.
- Reforçar la metodologia amb l'adequació de l'aula per facilitar: espai per treballar en parelles o grups; possibilitat de moviment durant la sessió; reforç visual permanent en forma de murals, abecedaris, o d'altres penjats a les parets; posició del/de la docent que sigui visible per a tothom.
- Fer ús del projector a l'aula: sobre la pissarra, per facilitar la correcció dels dossiers; per cercar imatges que aclareixin significats; per mostrar exercicis i jocs en línia que després es poden practicar des del mòbil o l'ordinador; per projectar curtmétratges; etc.

En relació al procés d'alfabetització i aprenentatge de la llengua:

- Ensenyar els sons de les lletres, no l'alfabet (el nom de les lletres). Introduir nous sons per ordre de rendibilitat (major presència en la parla).
- Combinar mètodes d'alfabetització sintètics i analítics (mètode mixt): introducció dels sons/lletres en el context de la paraula i, tant com es pugui, en paraules que s'emmarquin en un context comunicatiu concret.
- Ajudar l'estudiant primerenc/a a identificar la divisió en síl·labes, exagerant la pronúncia i acompanyant d'un picar de mans.
- Partir de la imatge per introduir vocabulari nou. Fer-ne l'anàlisi/síntesi i tornar de nou al significat de la paraula.
- Introduir activitats de treball sobre gramàtica sense buscar l'aprenentatge de les normes gramaticals i ortogràfiques però promovent-ne un ús correcte i adequat.

En relació als procediments operants que faciliten l'ensenyament-aprenentatge:

- Promoure un aprenentatge en forma de bastida que parteixi sempre d'allò que l'alumnat ja sap i incorporant, progressivament, elements nous.
- Proporcionar moments de treball individual per poder aprendre sense pressió i afavorir la concentració.
- Co-construcció de l'ensenyament. Involucrar l'alumnat en el seu propi procés d'aprenentatge.
 - **Materials didàctics**
- Elaborar dossiers amb pàgines lliures de distraccions i amb consignes clares i repetitives.
- Elaborar adaptacions didàctiques dels materials tenint en compte les característiques perceptives de l'alumnat i les diverses capacitats d'aprenentatge, tot promovent la seva autonomia. Partint de propostes molt senzilles i introduint gradualment activitats que requereixen estratègies d'aprenentatge noves per a l'alumnat.
- Usar materials que ofereixin una progressió de la dificultat de les activitats, sense deixar de reforçar allò que ja s'ha treballat.
- Disposar els materials que ajudin a despertar la curiositat de l'alumnat.
- Utilitzar material didàctic que afavoreixi la interacció entre l'alumnat.
- Fer ús del joc i del material manipulatiu. L'experiència vivencial i a través dels sentits augmenta la retenció de l'aprenentatge.
- Fer adaptacions de material existent, demanar permisos i fer-hi constar la seva procedència, sempre que sigui possible.

■ Treball en xarxa

- L'enxarxament entre els serveis d'acollida i amb els diferents agents alfabetitzadors serveix per organitzar i optimitzar recursos; compartir experiències, material, metodologia i bones pràctiques; crear una mirada comuna, constructiva i resolutiva.
- Definir de forma compartida entre tots els agents que operen en un territori els diferents nivells d'alfabetització¹².
- Pautar proves de nivell i metodologies comunes entre agents alfabetitzadors, crear guies per treballar els continguts, impulsar plataformes en línia per intercanvi de material...
- Acompanyar l'alumnat en el procés d'acollida en què s'inclouen les accions alfabetitzadores.
- Complementar les activats a l'aula amb sortides per conèixer serveis municipals i projectes d'interès per als i les participants (biblioteca, Espai Jove, Ajuntament, associacions, escoles, entorn, entre d'altres).
- Rebre a l'aula agents professionals o representants de projectes o cursos que puguin ser d'interès per als i les participants (informació sobre la Llei d'estrangeria, projectes de recerca de feina, presentació d'activitats i associacions del municipi...).
- Proposar activitats que siguin adequades a les possibilitats dels i les participants.
- Comptar amb la col·laboració de voluntariat del municipi, com a reforç en les sessions, en tant que agent socialitzador i coneixedor del territori.

12. Exemple:

ALFA 1 Desconeix les lletres o en coneix algunes. No sap enllaçar sons.

ALFA 2 Coneix les lletres o gairebé totes. Sap enllaçar síl·labes. No té soltesa llegint i/o escrivint.

ALFA 3 Coneix les lletres, llegeix i escriu. Falta soltesa en lectoescriptura i/o amb minúscules.

6

REPTES I PROPOSTES PER AVANÇAR EN LA COOPERACIÓ TRANSFRONTERERA EN LA FORMACIÓ DE PERSONES ADULTES

El desenvolupament d'aquest microprojecte transfronterer ha posat de manifest l'interès i l'esforç dels Centres de Formació de Persones Adultes i de les entitats socials en cooperar i generar espais de treball per a millorar les polítiques d'alfabetització de persones adultes a l'Espai Català Transfronterer.

Les sessions de treball desenvolupades han tornat a evidenciar l'interès que aquest àmbit d'intervenció desperta, a banda i banda de la frontera, entre les diferents entitats i serveis públics que treballen en l'acollida i acompanyament de persones d'origen migrant, però també entre els agents implicats en el desplegament d'accions d'alfabetització d'adults/es al territori de l'Espai Català Transfronterer.

Els agents participants en el microprojecte han compartit la necessitat de reforçar les intervencions en aquest àmbit específic de les polítiques educatives. Aquest és un sector molt sensible perquè afecta principalment persones en situacions de gran vulnerabilitat social, que per la seva condició d'analfabetisme o desconeixement de la llengua majoritària de les societats d'acollida, veuen agreujat el seu desenvolupament personal i social en tots els àmbits de la vida.

El microprojecte ha constatat, a través de les trobades realitzades amb els diferents agents participants, que encara hi ha un llarg recorregut de treball per millorar les polítiques d'alfabetització de persones adultes a banda i banda de la frontera identificant reptes i propostes per avançar en aquest àmbit.

Malgrat les diferències normatives i legals entre ambdós Estats en aquest àmbit, que tenen a veure principalment amb l'organització dels recursos d'alfabetització, la tipologia d'agents prestadors del serveis i les condicions d'accés de la ciutadania, el procés de treball ha estat útil per identificar necessitats compartides per la xarxa de treball que poden ser abordades de forma compartida.

En aquesta direcció, el microprojecte ha promogut el coneixement mutu entre agents alfabetitzadors, que ha derivat en noves sinergies de treball, tant a nivell transfronterer com a nivell intern, reforçant les xarxes de treball en cadascun dels territoris de l'Espai Català Transfronterer. A tall d'exemple, l'impuls del microprojecte en els Pirineus Orientals ha desencadenat un espai de trobada entre les entitats que gestionen recursos d'acollida a persones migrades i d'alfabetització de persones adultes amb l'objectiu de sensibilitzar els agents governamentals que a l'Estat francès tenen competències en aquest àmbit.

Els agents participants en el microprojecte han plantejat propostes que han de permetre, en el futur, avançar en la cooperació transfronterera en l'àmbit de la formació de persones adultes. Aquestes propostes han de servir per atendre de manera més intel·ligent les mancances identificades en les diverses dimensions treballades d'aquest sector de les polítiques educatives.

Les reflexions generades per la xarxa de treball transfronterera d'alfabetització de persones adultes en el marc d'aquest projecte apunten la importància de mantenir l'espai de cooperació que pot aportar valor afegit al treball que es duu a terme. En aquest sentit, la continuïtat de la xarxa de treball hauria de facilitar, en primer lloc, ampliar el coneixement sobre una realitat compartida a l'Espai Català Transfronterer, que compta amb necessitats i dinàmiques socioeconòmiques similars, amb l'objectiu de millorar l'atenció sobre un àmbit sensible per a la població en situació de vulnerabilitat social. Les propostes de millora dels agents participants s'orienten a millorar el coneixement sobre les necessitats específiques de la població adulta analfabeta a nivell nacional i transfronterer a través de diagnòstics.

En segon lloc, una línia de treball transfronterera en aquest àmbit d'intervenció s'hauria de centrar l'atenció en el manteniment i actualització del mapa de recursos d'alfabetització de persones adultes identificats pels agents participants en el projecte. Aquest mapa podria compartir espai en línia amb materials i recursos pedagògics específics per a l'alfabetització de persones adultes, des d'on els i les docents poguessin compartir les seves propostes.

En tercer lloc, la continuïtat de la xarxa de treball transfronterera seria una oportunitat per compartir experiències i mirada entorn de la incorporació de la perspectiva comunitària en els recursos d'alfabetització de persones adultes.

Un altre àmbit en què els agents participants han mostrat interès i que podria ser susceptible de nous projectes de cooperació transfronterera és el que té a veure amb el desenvolupament d'accions orientades a millorar la capacitat dels docents, professionals i voluntaris, dels recursos d'alfabetització de persones adultes. El procés de treball ha evidenciat que, a banda i banda de la frontera, no existeix una formació especialitzada per a formadors/es en aquest àmbit. La seva definició podria ser objecte d'un nou projecte. Aquest programa formatiu hauria d'incorporar, més enllà d'aspectes didàctics i pedagògics, continguts relacionats amb el coneixement de la cultura i la llengua d'origen de l'alumnat participant i nocions bàsiques sobre atenció a la diversitat i els processos migratoris.

Les propostes de millora en l'àmbit de les polítiques d'alfabetització de persones adultes elaborades en el marc d'aquest projecte tenen com a principal objectiu ampliar la visibilitat d'un sector que compta amb recursos no sempre suficients i un escàs reconeixement institucional. En aquest sentit, part de les accions proposades pels i les participants en el projecte s'orienten a reforçar els recursos d'alfabetització de persones adultes i els espais de treball en aquest àmbit a nivell de cadascun dels territoris de l'Espai Català Transfronterer.

ANNEX I. AGENTS DE LA XARXA DE TREBALL TRANSFRONTERERA D'ALFABETITZACIÓ DE PERSONES ADULTES

Aquest annex recull informació específica d'alguns dels agents participants en la xarxa de treball transfronterera generada en el desenvolupament del microprojecte.

CATALUNYA

NOM DE L'ENTITAT I UBICACIÓ	CONTACTE	QUÈ ÉS?	PRINCIPALS ACTIVITATS EN RELACIÓ A L'ALFABETITZACIÓ	PERFIL DE POBLACIÓ QUE ATENEN
CFA Maria Verdaguer Figueres	b7007178@xtec.cat	Centre públic del Departament d'Educació obert a tota la població adulta interessada a formar-se. És l'únic centre d'aquestes característiques de la comarca de l'Alt Empordà.	<p>Cicle de Formació Instrumental (FI): s'organitza en dos cicles i quatre nivells d'aprenentatge.</p> <p>Va adreçat a persones no alfabetitzades en la seva llengua materna.</p> <p>Són cursos anuals de 6h-8h setmanals, de setembre a juny, que tenen la finalitat d'ajudar a adquirir competències mínimes de llengua oral i escrita, i de matemàtiques, tecnologia, ciències socials i naturals i del medi més proper.</p>	<p>El 99% de l'alumnat és d'origen migrat, principalment del Nord d'Àfrica o l'Àfrica subsahariana..</p> <p>Els grups són mixtes tot i que hi ha més presència de dones. També hi ha presència de Joves Migrats Sols menors d'edat.</p> <p>La franja d'edat de l'alumnat va dels 16 als 65 anys aproximadament.</p>
CFA Els Tarongers Mataró	cfa-elstarongers@xtec.cat	Centre públic del Departament d'Educació obert a tota la població adulta interessada a formar-se.	<p>Cicle de Formació Instrumental (FI): s'organitza en dos cicles i quatre nivells d'aprenentatge.</p> <p>Va adreçat a persones no alfabetitzades en la seva llengua materna.</p> <p>Són cursos anuals de 6h-8h setmanals, de setembre a juny, que tenen la finalitat d'ajudar a adquirir competències mínimes de llengua oral i escrita, i de matemàtiques, tecnologia, ciències socials i naturals i del medi més proper. Han creat material i metodologia propis: https://catalainicial.weebly.com/.</p>	<p>Majoritàriament del Marroc i subsaharians (Senegal, Gàmbia, Mali...).</p> <p>Els grups són mixtes, majors de 18 anys no escolaritzats al seu país d'origen o molt poc contacte amb l'escola.</p>
Òmnium Alt Empordà Figueres	altemporda@omnium.cat	Entitat privada amb tres grans objectius: Llengua, Cultura i País. Treballen amb voluntariat.	<p>El projecte Empordanegem és un espai de trobada i relació intercultural de l'alumnat i no alumnat en què es fan sortides per conèixer el territori.</p> <p>Formació en alfabetització i català inicial. L'alumnat fa dues classes setmanals d'1:30h durant el curs escolar.</p> <p>Procés d'assessorament en metodologia i ús de materials als voluntaris i voluntàries de l'entitat per part d'una formadora especialitzada en l'àmbit.</p>	<p>El 70 % de l'alumnat és del Marroc, també hi ha participació d'alumnes del Senegal, Gàmbia, Hondures, Veneçuela...</p> <p>Els grups classe són mixtes.</p> <p>Persones adultes, tot i que atenen a Joves Migrats Sols (menors d'edat).</p>
Fundació Sant Vicenç de Paül Figueres	emparaulat@fsvp.cat gestio@fsvp.cat	És una Fundació privada creada amb la voluntat d'atendre els infants, joves i adults en risc d'exclusió social de la ciutat de Figueres i voltants. Treballen amb professionals i voluntariat.	<p>- Formació en català inicial. Normalment, s'obren entre 2 i 4 grups al llarg del curs escolar en funció del personal i els recursos, d'una durada de 130h (necessàries per obtenir el títol de primera acollida). L'horari setmanal és de tres dies a la setmana, dues hores per dia. - Ofereixen grups tics o parelles lingüístiques.</p> <p>- Abans es feien cursos d'alfabetització però actualment els manquen professionals i recursos necessaris per donar un servei de qualitat. - Treballen per acostar els participants dels cursos als recursos bàsics i serveis culturals de la ciutat.</p>	<p>El 50% de l'alumnat és de nacionalitat marroquina, seguida de senegalesa i colombiana. També paquistanesa, espanyola, hondurenya, gambiana, boliviana, peruana i equatoriana.</p> <p>Els grups són mixtes, tot i que el 68% dels participants són dones.</p> <p>Les persones participants són majors de 18 anys, principalment, amb edats compreses entre els 35 i els 45 anys.</p>

ANNEX I. AGENTS DE LA XARXA DE TREBALL TRANSFRONTERERA D'ALFABETITZACIÓ DE PERSONES ADULTES

NOM DE L'ENTITAT UBICACIÓ	CONTACTE	QUÈ ÉS?	PRINCIPALS ACTIVITATS EN RELACIÓ A L'ALFABETITZACIÓ	PERFIL DE POBLACIÓ QUE ATENEN
Associació Catalana per a l'Educació, la Formació i la Recerca (ACEFIR) Girona	acefir@acefir.cat	És una organització d'iniciativa social que reuneix un equip de professionals de diverses disciplines amb l'interès comú de treballar per l'educació, la formació i la recerca en l'àmbit dels joves, adults i persones grans. Fan de pont entre qui vol aprendre i qui vol ensenyar. També entre les institucions internacionals i les nacionals. Funcionen majoritàriament amb voluntariat.	Primera organització catalana que va publicar un mètode d'alfabetització en català: https://sites.google.com/site/talcgi/ . Treballen mitjançant cercles d'estudis i fan formació de formadors/es.	S'atén, majoritàriament, a professorat de formació d'adults dins els àmbits formal, no formal i informal.
Creu Roja Girona Girona Província (A l'Alt Empordà: CR La Jonquera, CR Llançà, CR Roses, CR Figueres)	maria.colls@creuroja.org	La Creu Roja és una institució humanitària, de caràcter voluntari i d'interès públic, que desenvolupa la seva activitat en diversos àmbits i per a diversos col·lectius.	<ul style="list-style-type: none"> - Formació en Alfabetització. - Derivació de persones a institucions per formar-se en alfabetització. - Pagament de matrícules de formació en competència lingüística (ocasionalment). - Formació al Voluntariat adherit a accions formatives de competències lingüístiques. 	Sol·licitants d'asil i persones d'origen divers.
Àrea d'Educació de l'Ajuntament de Palafrugell al Centre Municipal d'Educació Núria Rivas i Mascarós (CME)	naupi@palafrugell.cat	L'àrea de l'Ajuntament que gestiona i/o coordina els espais, projectes, programes educatius del municipi i entre aquests el CME, que és on es duu a terme la formació de les persones majors de 16.	<ul style="list-style-type: none"> - Coordinació dels diferents agents que duen a terme alfabetització en el municipi. - Oferta en alfabetització per a persones nouvingudes o que han quedat en llista d'espera del CFA del municipi. - Programes de treball amb famílies en horari escolar (alfabetització + coneixement de l'entorn, escola, hàbits...) com el projecte De bon arbre, bona fruita o La Tarda. - Programa ocupacional per a joves nouvinguts. - Punt d'orientació i acompanyament. 	En el CME s'até tota la població del municipi major de 16 anys. En alfabetització, la població atesa són joves i adults nouvinguts, gens o poc escolaritzats i majoritàriament d'origen marroquí.
Associació ECCIT Província de Girona	associacioeccit@gmail.com	És una associació de persones vinculades al món social que treballen per fomentar la interculturalitat, la solidaritat entre els pobles i l'acollida a persones nouvingudes.	Duen a terme un conjunt d'accions i recursos a la província de Girona, que inclouen l'acompanyament, la formació i la certificació d'uns coneixements mínims per facilitar el viure i treballar a Catalunya (equivalents als mòduls A de coneixement de la llengua, mòdul B de coneixement laboral i Mòdul C de coneixement de la societat catalana, necessaris per acreditar el certificat de Primera Acollida).	Persones immigrades, sol·licitants d'asil o de protecció subsidiària, les refugiades, les apàtrides i les retornades.
Ajuntament de Figueres Projecte Treball als Barris ubicat a la Marca de l'Ham	rlloret@figueres.org	Treball als Barris és un projecte que treballa per la millora de l'ocupació de la Marca de l'Ham i del Centre Històric de Figueres mitjançant accions de formació, d'orientació i plans d'ocupació.	En aquesta edició han realitzat una acció d'aprenentatge integrat de jardineria i alfabetització de català amb una durada de 5 mesos.	Persones adultes de diverses procedències. Més de la meitat de l'alumnat són dones que treballen a temporades i no han tingut mai l'oportunitat d'estudiar.
Càritas Alt Empordà Interior Figueres	figueres@caritasgirona.cat	És una entitat de l'Església catòlica, amb personalitat jurídica pròpia, que té com a objectiu promoure, coordinar, harmonitzar i realitzar l'acció social de la diòcesi. La seva missió és acollir les persones que es troben en situació o risc de pobresa i exclusió social, especialment les més vulnerables, acompanyant-les en el seu procés de promoció i desenvolupament integral, analitzant i incidint en les causes de la pobresa i treballant per la justícia social.	Organitzen tallers d'Atenció Lingüística i Cultural (TALC) per millorar la inclusió social de les persones en procés migratori a través de l'aprenentatge del català. Activitats per facilitar l'aprenentatge i la competència lingüística en català com element d'inclusió, potenciar l'autonomia de la persona facilitant el coneixement de l'entorn cultural, administratiu i social i afavorir el protagonisme i participació social dels i les participants a la comunitat.	Persones que han migrat, procedents majoritàriament del Marroc, països de la resta d'Àfrica i Amèrica del Sud i Central. L'edat mitjana dels participants és d'entre els 35 i els 50 anys. També atenen joves, alguns d'ells no acompanyats.

ANNEX I. AGENTS DE LA XARXA DE TREBALL TRANSFRONTERERA D'ALFABETITZACIÓ DE PERSONES ADULTES

DEPARTAMENT DELS PIRINEUS ORIENTALS

NOM DE L'ENTITAT UBICACIÓ	CONTACTE	QUÈ ÉS?	PRINCIPALS ACTIVITATS EN RELACIÓ A L'ALFABETITZACIÓ	PERFIL DE POBLACIÓ QUE ATENEN
Centre Ressources Illettrisme et Apprentissage du français pour adultes allophones (CRIA 66) / Ligue de l'enseignement des Pyrénées-Orientales Hébergés par l'Atelier Canopé Perpinyà	cria66@ac-montpellier.fr alice.doz@laligue66.org	Centre Ressources Illettrisme et Apprentissage du français pour adultes amb diversos objectius informatius i formatius.	<ul style="list-style-type: none"> - Acollida i informació per a tots els públics. - Informació i orientació sobre els recursos d'alfabetització. - Seguiment documental (eines pedagògiques, eines digitals, eines de posicionament, etc.) - Creació i organització de tallers i d'activitats de sensibilització, conferències, taules rodones sobre qüestions relacionades amb l'aprenentatge dels coneixements bàsics i/o de la llengua francesa. - Organització de tallers de formació per als agents d'alfabetització. - Suport tècnic per a la implementació del projecte. - Disseny i desenvolupament d'iniciatives i accions a nivell local, departamental i regional. - Plataforma lingüística. - Sensibilització i organització de formacions i activitats per a l'intercanvi de pràctiques. 	- Principalment persones formadores, però també nouvingudes a la missió de la Plataforma Lingüística.
Association de Solidarité avec Tous les Immigrés (ASTI) Perpinyà	asti.perpignan@gmail.com	És una associació que acull, ajuda i orienta els immigrants i sol·licitants d'asil en els seus tràmits per afavorir la integració de les persones nouvingudes a través de l'aprenentatge del francès.	Ofereixen classes d'alfabetització.	Persones immigrants i sol·licitants d'asil.
Loco Compagnie Finestret	mapiedebures@wanadoo.fr lococompagnie@wanadoo.fr	Empresa individual. Disseny i desenvolupament d'accions culturals: Proveïdor de la LOCO COMPAGNIE	<ul style="list-style-type: none"> - Tallers d'aprenentatge del FLE (francès com a llengua estrangera) a través del Teatre (enfocament escrit, lectura en veu alta, enfocament gestual, posada en escena) amb actuació teatral amb públic al final de l'acció. - Tallers d'actualització de francès en forma de tardes de dictats col·lectius literaris (poesia, cançons, etc). 	<ul style="list-style-type: none"> - Tot l'alumnat de francès com a llengua estrangera (persones migrants) i/o en situació d'analfabetisme. - Tots els públics que vulguin actualitzar els seus coneixements bàsics de francès.
Association AGIR abcd. Association nationale de Retraités Perpinyà	+33 (0)1 47 701 890	És una associació nacional de jubilats amb seu central a París i que té delegacions a la majoria de regions franceses. Du a terme accions de voluntariat per a la cooperació i el desenvolupament. Treballa amb voluntariat.	- Ensenyen francès com a llengua estrangera (FLE) i francès com a llengua d'integració (FLI) als centres socials de barris de Perpinyà i als Centres d'Acollida de Sol·licitants d'Asil (alfabetització o altres nivells, depenent de la demanda). Les classes són d'1,30h i es fan un cop per setmana.	<ul style="list-style-type: none"> - La majoria són dones de 25 a 60 anys, d'origen nord-africà i turc que viuen a Perpinyà des de fa temps amb les seves famílies. - A les CADA, la majoria són homes joves d'entre 20 i 40 anys. Provenen de països en guerra o amb grans dificultats: Àfrica, Afganistan, Geòrgia, Albània, Rússia, Nicaragua, Veneçuela, Bangla Desh...
CPH ACAL 4 Perpinyà	magali.roitg@acal.asso.fr	Centre d'allotjament i acompanyament per a persones refugiades.	La principal missió és donar suport a les persones en la seva integració/inserció a França i orientar-les cap als cursos de francès adaptats al seu nivell.	<ul style="list-style-type: none"> - Persones soles, rarament amb la família. - Majoritàriament homes d'entre 20 i 30 anys. - Afganesos en la seva majoria, sudanesos, eritreus, iranians, nigerians, somalis, paquistanesos, malians...

ANNEX I. AGENTS DE LA XARXA DE TREBALL TRANSFRONTERERA D'ALFABETITZACIÓ DE PERSONES ADULTES

NOM DE L'ENTITAT UBICACIÓ	CONTACTE	QUÈ ÉS?	PRINCIPALS ACTIVITATS EN RELACIÓ A L'ALFABETITZACIÓ	PERFIL DE POBLACIÓ QUE ATENEN
Dispositif PAL – Greta CFA Aude - Pyrénées Orientales Perpignan	cecile.Guillin@ ac-montpellier.fr	Centre d'aprenentatge de la llengua. Recurs destinat a les persones beneficiàries del RSA (Renda de Solidaritat Activa) i MENA (menors estrangers no acompanyats) tutelats per l'Institut departamental d'infància i adolescència. El recurs consta de 3 tallers (FLE, analfabetisme i alfabetització). El taller d'alfabetització és el grup amb més demanda.	En vista de les entrades i sortides permanents, les activitats són individualitzades amb actualitzacions col·lectives sobre qüestions principalment fonètiques.	Els perfils són principalment MENA (menors estrangers no acompanyats) (50% de les derivacions). La resta, dones d'entre 40 i 50 anys, sovint divorciades, que volen adquirir coneixements de llengua escrita per trobar una feina. Molts són francòfons (MENA procedents principalment de països africans francòfons, Costa d'Ivori, Guinea Bissau, Gàmbia, Mali, Senegal).
Association Le Bol Vernet	lmado@yahoo.gr	Associació per al desenvolupament del taller d'escriptura per a tots els públics.	- Sessions de tallers per a públics poc acostumats a escriure (persones detingudes, migrants, analfabetes, en situació d'exclusió social i cultural) - Formació al taller d'escriptura per a persones formadores en alfabetització.	Públics derivats per associacions, Ministeri d'Educació Nacional, Ministeri de Justícia, mediateques, etc ...
Secours Catholique – Caritas France Prada de Conflent	jacques.gabory@laposte.net	El Secours Catholique dona suport a les persones més pobres, vinguin d'on vinguin, i en particular a les persones migrants sense papers.	- Aprenentatge de la llengua francesa.	Persones pobres, migrants sense papers.
La Cimade 66 Perpinyà	pyrenees-orientales@ lacimade.org les5coordinateurs@ gmail.com	- És una organització, que està finançada amb fons privats i públics, compromesa amb la solidaritat activa amb persones migrades i refugiades. - Treballa amb gent assalariada i voluntariat.	- Acol·lida de demandant d'asil, persones refugiades o qualsevol migrant per un acompanyament lingüístic i jurídic. - Classes de francès.	Persones que han migrat de tot arreu del món.

CONSELL COMARCAL
DE L'ALT EMPORDÀ

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Generalitat de Catalunya
Casa a Perpinyà

